

הלכות גרושין פרק ז

א. שְׁלִיחַ שֶׁהֵבִיא גֹט מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שְׂלָא רָאָה כְּתִיבַת הַגֹּט, וְלֹא יָדַע מִי הֵם עֲדָיו, אֲלֹא נָתַן לוֹ הַבֶּעַל גֹּט וְאָמַר לוֹ, תֵּן גֹּט זֶה לְאַשְׁתִּי הִרִי זֶה נוֹתְנוֹ לָהּ בְּפָנַי שְׁנַיִם, וְאֵף עַל פִּי שְׂאִין עֲדָיו יְדוּעִין אֶצְלָנוּ; וְתִהְיֶה מְגֵרֶשֶׁת, וְתִנָּשֵׂא בּוֹ.

ב. בֶּא הַבֶּעַל וְעָרַעַר וְאָמַר, לֹא גֵרַשְׁתִּי מֵעוֹלָם וְגֹט שֶׁהוּבָא לָהּ מִזִּיף הוּא יִתְקִים בְּחוֹתְמָיו. וְאִם לֹא נִתְקִים, אוֹ לֹא נוֹדְעוּ עֲדָיו כָּלֵל תֵּצֵא, וְהוּלָד מִמֶּזֶר: שֶׁהִרִי אֵינָהּ מְגֵרֶשֶׁת. אֲבָד הַגֹּט, הִרִי זֶה סֵפֶק מְגֵרֶשֶׁת.

ג. לְפִיכָךְ נָשִׁים שֶׁחֲזַקְתָּן שֶׁהֵן שׁוֹנְאוֹת זֶה אֶת זֶה, אֵינָן נֶאֱמָנוֹת לְהֵבִיא גֹט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה לְזֶה שֶׁמָּא מִזִּיף הוּא, וְתִתְּפוֹן לְקַלְקֵל אוֹתָהּ, כְּדֵי שֶׁתִּנָּשֵׂא, וְתִתְּאָסֵר עַל בַּעְלָהּ. וְאִלּוּ הֵן הַנָּשִׁים שֶׁחֲזַקְתָּן שׁוֹנְאוֹת זֶה אֶת זֶה: חֲמוּתָהּ; וּבֵת חֲמוּתָהּ; וְצָרְתָהּ, אֶפְלוּ הִיתָה הַצָּרָה נְשׁוּאָה לְאַחֵר; וְיִבְמָתָהּ, אֶפְלוּ הִיתָה אֲחוּתָהּ; וּבֵת בַּעְלָהּ. אֲבָל שְׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים, כְּשֵׁרוֹת.

ד. הַמֵּבִיא גֹט מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחָלָה אוֹ נֶאֱנַס מִשְׁלָחוֹ בֵּיד אַחֵר; וְכֵן הַשְּׁנִי אִם חָלָה, מִשְׁלָחוֹ בֵּיד אַחֵר; אֶפְלוּ מָאָה. וְאֵינוּ צָרִיךְ עֲדִים, לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ בְּפָנֵיהֶם. וְהֶאֱחָרוֹן שֶׁהִגִּיעַ הַגֹּט לְיָדוֹ נוֹתְנוֹ לָהּ בְּפָנַי שְׁנַיִם, וְתִתְּגַרֵּשׁ בּוֹ, אֵף עַל פִּי שְׁמַת הַשְּׁלִיחַ הָרֵאשׁוֹן.

ה. שְׁלִיחַ שֶׁהֵבִיא גֹט מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, אוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּצָה לְאֶרֶץ, אוֹ מִחוּצָה לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִם הִיא הַשְּׁלִיחַ עוֹמֵד שָׁם בְּשַׁעַת כְּתִיבַת הַגֹּט וְחִתִּימָתוֹ הִרִי זֶה אוֹמֵר בְּפָנַי שְׁנַיִם, בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם; וְאַחֵר כֶּךָ יִנָּתֵן לָהּ בְּפָנֵיהֶם, וְתִתְּגַרֵּשׁ בּוֹ: וְאֵף עַל פִּי שְׂאִין עֲדָיו יְדוּעִין אֶצְלָנוּ; וְאֶפְלוּ הָיוּ עֲדָיו כְּשֵׁמוֹת הַגּוֹיִים, אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן.

ו. בֶּא הַבֶּעַל וְעָרַעַר, אֵין מִשְׁגִּיחִין בּוֹ; לְפִיכָךְ אֵף הַנָּשִׁים שֶׁשׁוֹנְאוֹת זֶה אֶת זֶה, נֶאֱמָנוֹת לְהֵבִיא גֹט זֶה וְלֹאמֵר בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. וְכֵן שְׁלִיחַ שֶׁהֵבִיא גֹט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָמַר, בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם, אֵף עַל פִּי שְׂאִינוּ צָרִיךְ אִם יָבוֹא הַבֶּעַל וַיַּעֲרַעַר, אֵין מִשְׁגִּיחִין בּוֹ.

ז. וְאִם אֵין הַשְּׁלִיחַ עוֹמֵד בְּשַׁעַת כְּתִיבַת וְחִתִּימָה, לֹא יִנָּתֵן לָהּ אֲלֹא אִם כֵּן נִתְקִים בְּחוֹתְמָיו; וַיֵּשׁ לְשִׁלִּיחַ לִהְיוֹת מְכָלֵל הַשְּׁלוּשָׁה שִׁיקִימוּ אוֹתוֹ בְּחוֹתְמָיו. וְאִם לֹא נִתְקִים, וְנָתַן לָהּ הִרִי זֶה פָּסוּל, עַד שִׁיתְקִים; וְאִם בֶּא הַבֶּעַל וְעָרַעַר, וְלֹא נִתְקִים אֵינָהּ מְגֵרֶשֶׁת. אֲבָד הַגֹּט, הִרִי זֶה סֵפֶק מְגֵרֶשֶׁת.

ח. וּמִפְּנֵי מַה הִצְרִיכוּ לוֹמֵר, בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם, בְּחוּצָה לְאֶרֶץ כְּדֵי שְׂלָא תִּהְיֶה הָאִשָּׁה צָרִיכָה לְקִימוֹ, אִם יָבוֹא הַבֶּעַל וַיַּעֲרַעַר, מִפְּנֵי שְׂאִין הָעֲדִים מְצוּיִין לְקִימוֹ, מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּחוּצָה לְאֶרֶץ.

ט. בַּעַל שֶׁהֵבִיא רְאִיָּה בְּרוּרָה, שֶׁגֹּט זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם, מִזִּיף הִרִי זֶה בָּטֵל: שְׂלָא הָאֱמִינוּ דְּבָרָיו שְׂלֵאֲחָד שֶׁאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם, אֲלֹא לְדַחוֹת עָרְעוֹר הַבֶּעַל שְׂאִין עִמּוֹ רְאִיָּה; אֲבָל בְּמָקוֹם עֲדִים שֶׁמְכַחֲשִׁין אוֹתוֹ, לֹא הָאֱמִינוּהוּ.

י. הַנֶּהָרוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַנֶּנְסִין שֶׁבֵּים הַגָּדוֹל שֶׁבְּתוֹךְ הַתְּחוּם שֶׁלְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הִרִי הֵן כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; וְשֶׁחוּץ לַתְּחוּם,

בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וּבְהִלְכוֹת מִתְּנוּת עֲנִיִּים, יִתְּבָאֲרוּ תַּחּוּמֵי אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל; וּבָבֵל, כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִגְטִין.

יא. גָּט שִׁכְתָּבוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַחֲתָמוּ בְּחוּצָה לָאָרֶץ צָרִיךְ
שִׁיאֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם; כְּתָבוּ בְּחוּצָה לָאָרֶץ, וַחֲתָמוּ
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם.

יב. נִכְתַּב מִקְצַת הַגֵּט בְּפָנָיו, וְנִחְתַּם כָּלּוּ בְּפָנָיו אִם מִקְצַתוֹ
הִרְאִשׁוֹן הוּא, הֲרִי זֶה אוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם; אִפְּלוּ לֹא
נִכְתַּב בּוֹ אֵלָא שָׁטָה אַחַת בְּפָנָיו, וְאִפְּלוּ שָׁמַע קֵן הַקְּלָמוֹס כּוֹתֵב,
וַחֲתָמוּ הָעֵדִים בְּפָנָיו הֲרִי זֶה אוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם. וְכֵן
אִם יֵצֵא הַסּוֹפֵר לְשׁוּק, וַחֲזֹר וְהִשְׁלִים אֶת הַגֵּט אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא
אַחֵר מֵצֵאוֹ וְאָמַר לוֹ, וְלִשְׁם אִישׁ אַחֵר כְּתָבוּ; אֵלָא אוֹמֵר, בְּפָנַי
נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם.

יג. אָמַר בְּפָנַי נִכְתַּב אָבֵל לֹא בְּפָנַי נִחְתַּם, בְּפָנַי נִחְתַּם אָבֵל לֹא
בְּפָנַי נִכְתַּב, בְּפָנַי נִכְתַּב וַחֲתָמוּ עַד אֶחָד אָבֵל לֹא הָעֵד הַשֵּׁנִי, אִפְּלוּ
הָיָה הוּא הָעֵד הַשֵּׁנִי הֲרִי זֶה יִתְקִים בְּחוֹתָמָיו, וְאַחֵר כֶּךָ יִנָּתֵן לָהּ.
וְאִם הָעֵיד הוּא וְאַחֵר עַל הָעֵד הַשֵּׁנִי שְׁלֹא חָתַם בְּפָנָיו, הֲרִי זֶה
כָּשֶׁר וְיִנָּתֵן לָהּ; וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר, אִם הָעֵידוֹ שְׁנַיִם אַחֵרִים עַל
כְּתָב יָדֵי הָעֵד הַשֵּׁנִי, שְׁזֶה כָּשֶׁר.

יד. שְׁנַיִם שֶׁהֵבִיאוּ גֵט בְּחוּצָה לָאָרֶץ אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִכְתַּב וְנִחְתַּם
בְּפָנֵיהֶם, הוֹאִיל וְנָתְנוּ לָהֶם הַבַּעַל לְתָנוּ לְאִשְׁתּוֹ, הֲרִי אֵלוּ נֹתְנִין
לָהּ, וְתִהְיֶה מְגֻרָשֶׁת: שֶׁהֲרִי אֵין הַבַּעַל יָכוֹל לַעֲרֹעַר בְּגִט זֶה, אֵף
עַל פִּי שְׁאֵינוֹ מְקִיָּם שְׁהֲרִי שְׁלוּחָיו הֵם עֲדִיו, שְׁאֵלוֹ אָמְרוּ הַשְּׁנַיִם
בְּפָנֵינוּ נִתְּגַרְשָׁה, הֲרִי זֶה מְגֻרָשֶׁת, אֵף עַל פִּי שְׁאֵין שֵׁם גֵּט.

טו. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּזִמָּן שֶׁהַגֵּט יוֹצֵא מִתַּחַת יָד שְׁנֵיהֶם;
אָבֵל בְּזִמָּן שְׁאֵינוֹ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָם, צָרִיכִין לוֹמַר בְּפָנֵינוּ נִכְתַּב
וּבְפָנֵינוּ נִחְתַּם. לְפִיכָךְ אִם אָמַר אֶחָד בְּפָנַי נִכְתַּב וְהָאֶחָד אוֹמֵר
בְּפָנַי נִחְתַּם, אִפְּלוּ שְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִכְתַּב וְאֶחָד אוֹמֵר בְּפָנַי
נִחְתַּם הוֹאִיל וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִתַּחַת יָד שְׁנֵיהֶם, לֹא יִנָּתֵן לָהּ, עַד
שִׁיתְקִים בְּחוֹתָמָיו. אָמַר אֶחָד בְּפָנַי נִכְתַּב, וְשְׁנַיִם אוֹמְרִים
בְּפָנֵינוּ נִחְתַּם כָּשֶׁר, אֵף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָם: שֶׁהֲרִי
נִתְקִים בְּחוֹתָמָיו.

טז. שְׁלִיחַ שֶׁהֵבִיא גֵט בְּחוּצָה לָאָרֶץ, וְנָתְנוּ לָהּ בֵּינוּ לְבִינָה,
אוֹ שֶׁנָּתְנוּ בְּפָנַי שְׁנַיִם וְלֹא אָמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם אֵף עַל
פִּי שֶׁנִּשְׁאָת, נוֹטְלוֹ מִמֶּנָּה וַחֲזֹר וְנָתְנוּ לָהּ בְּפָנַי שְׁנַיִם וְאוֹמֵר
בְּפָנֵיהֶם בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם; וְאִם לֹא נָטְלוּ מִמֶּנָּה הֲרִי זֶה
פְּסוּל, עַד שִׁיתְקִים בְּחוֹתָמָיו. נָתְנוּ לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק לוֹמַר בְּפָנַי
נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם עַד שֶׁנִּשְׁתַּתַּק הֲרִי זֶה יִתְקִים בְּחוֹתָמָיו, וְאַחֵר
כֶּךָ יִנָּתֵן לָהּ.

יז. הַסּוּמָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהֵבִיא גֵט זֶה שְׁלֹחוּצָה לָאָרֶץ, מִפְּנֵי
שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם; לְפִיכָךְ אִם נִכְתַּב
וְנִחְתַּם לְפָנָיו כְּשֶׁהָיָה פֶתַח, וְנִסְתַּמָּה הֲרִי זֶה אוֹמֵר בְּפָנַי שְׁלוּשָׁה,
בְּפָנַי נִכְתַּב וְנִחְתַּם, וְנָתְנוּ לָהּ.

יח. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיאה גֵט זֶה שְׁלֹחוּצָה לָאָרֶץ, צָרִיכָה שְׁלוּשָׁה
לוֹמַר בְּפָנֵיהֶם בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם שְׁלֹא אָמְרוּ בְּפָנַי שְׁנַיִם,
אֵלָא בְּזִמָּן שֶׁהִשְׁלִיחַ כָּשֶׁר לַעֲדוּת, שֶׁהֲרִי הוּא מַצְטַרֵּף עִם

השנים, ונמצא מכלל השלושה שקימו גט זה בדבריו : שהעד נעשה דין, בדבר שהוא מדבריהם.

יט. חלה השליח, או נאנס בא לבית דין ואמר להם, גט זה בפני נכתב ובפני נחתם, והן משלחין אותו ביד שליח אחר; ואין האחרון צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אלא אומר, שליח בית דין אני, ונותנו לה בפני העדים. חלה השני, או נאנס עושה שליח אחר בבית דין, אפלו מאה; והאחרון אומר, שליח בית דין אני, ונותנו לה, אף על פי שמת השליח הראשון.

כ. ומפני מה צריך בית דין, מפני שהוא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם; אבל אם נתקיים הגט בחותמיו אף על פי שנתנו שליח לשליח, ואפלו מאה בינם לבין עצמם, עד שהגיע הגט לידה הרי זה כשר. ואף על פי שלא פרש הבעל, ולא אמר לו שלחו ביד אחר אם חלה או נאנס הרי זה משלחו.

כא. כל העושה שליח, אינו צריך שיהיה השליח עמו בבית דין; אלא אומר להם, הרי פלוני שלוחי, ואפלו שלא בפניו. וכן השליח עושה שליח אחר שלא בפניו, אפלו הן מאה.

כב. האיש שנתן גט לאשתו, ונכתב ונחתם בפניה, ואמר לה, הרי את שלוחה להולכה עד בית דין פלוני, והם יעמידו שליח ויתנו לך גט זה, ותתגרשי בו הרי זו נאמנת לומר בפניהם, בפני נכתב ובפני נחתם, והם נוטלין אותו ונותנין אותו לשליח לתנו לה, כמאמר הבעל.

כג. במה דברים אמורים, בשהתנה עליה הבעל תנאי זה; אבל אם לא התנה עליה, אלא נתן לה גטה, והרי הגט יוצא מתחת ידה אינה צריכה לומר כלום; והרי היא בחזקת מגורשת, הואיל וגט שבידה כתוב כהלכתו והעדים חותמין עליו. ואף על פי שאין אנו מפירין כתב העדים, ולא נתקים אין חוששין לה, שמא זיפה אותו: שהרי אינה מקלקלת על עצמה; ועוד שהעדים החותמין על הגט, הרי הן כמי שנחקקה עדותן בבית דין, עד שיהיה שם מערער. לפיכך נעמיד הגט בחזקתו, ותנשא, ואין חוששין, שמא ימצא מזיף: כמו שנעמיד הגט בחזקת כשר, כשיביא אותו השליח עד שיערער הבעל, או עד שיביא ראיה שהוא מזיף או בטל.

כד. שאם תבוא לחוש לדברים אלו וכיוצא בהן, כך היה לנו לחוש לגט שיתן אותו הבעל בפנינו שמא בטלו ואחר כך נתנו, או שמא עדים פסולין חתמו בו והרי הוא כמזיף מתוכו, או שמא שלא לשמה נכתב. וכשם שאין חוששין לזה וכיוצא בו, אלא נעמידו על חזקתו עד שיודע שהוא בטל כך לא נחוש לא לשליח ולא לאשה עצמה שהגט יוצא מתחת ידה, שאין דיני האסורין כדיני הממונות.